

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «АНДРЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF ANDRENKO v. UKRAINE)**

(Заява № 50138/07)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

20 січня 2011 року

Рішення є остаточним, але може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Андренко проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи комітетом, до складу якого увійшли:

Райт Маруст (Rait Maruste), *Голова*,

Миряна Лазарова-Трайковська (Mirjana Lazarova Trajkovska),

Здравка Калайджиева (Zdravka Kalaydjieva), *судді*,

та Стівен Філіпс (Stephen Phillips), *заступник Секретаря секції*,
після обговорення за зачиненими дверима 14 грудня 2010 року
постановляє таке рішення, що було ухвалене у той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу було розпочато за заявою (№ 50138/07), яку 2 листопада 2007 року подала до Суду проти України на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) громадянка України пані Ніна Олексіївна Андренко (далі — заявниця).

2. Заявницю представляв пан А. Крістенко, юрист, який практикує у м. Харкові. Уряд України (далі — Уряд) представляв його Уповноважений — пан Ю. Зайцев з Міністерства юстиції України.

3. 11 січня 2010 року Голова п'ятої секції вирішив повідомити про заяву Уряд. Відповідно до Протоколу №14 заява була передана комітету в складі трьох суддів

ФАКТИ

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявниця народилася у 1957 році та проживає у м. Харкові.

5. 20 квітня 1999 року заявниця звернулася до Комінтернівського районного суду м. Харкова (далі — Комінтернівський суд) з позовом до свого брата. Вона вимагала визнати заповіт її батька недійсним.

6. 26 листопада 2001 року Комінтернівський суд залишив позов без розгляду у зв'язку з неявкою сторін.

7. 14 січня 2002 року заявниця знову подала до Комінтернівського суду той самий позов. У невизначену дату суд задовольнив клопотання заявниці щодо забезпечення позову та наклав арешт на майно відповідача.

8. 24 листопада 2008 року Комінтернівський суд відмовив у задоволенні позовних вимог заявниці як необґрунтованих.

9. 12 грудня 2008 року заявниця подала апеляційну скаргу на вищезазначене рішення. 12 січня 2009 року апеляційний суд Харківської області (далі — апеляційний суд) залишив апеляційну скаргу без розгляду у зв'язку з пропуском строку на апеляційне оскарження.

10. 12 серпня 2009 року Верховний Суд України задовольнив касаційну скаргу заявниці, після того як її було подано вдруге з дотриманням процедурних вимог. Суд скасував рішення від 12 січня 2009 року та направив справу на новий розгляд до апеляційного суду.

11. 14 жовтня 2009 року, після усунення заявницею певних недоліків апеляційної скарги, апеляційний суд розглянув апеляційну скаргу по суті. Апеляційний суд скасував рішення від 24 листопада 2008 року визнавши, що справа не була належним чином розглянута судом першої інстанції, та повернув її на новий розгляд.

12. Справа на цей час перебуває на розгляді у суді першої інстанції.

13. У ході провадження в суді першої інстанції 1 червня 2004 року та 15 березня 2006 року заявниця доповнювала свої позовні вимоги. За клопотанням заявниці були призначені три експертизи та, відповідно, провадження було зупинено загалом строком на майже вісім місяців. Двадцять два рази судові засідання відклалися у зв'язку з неявкою заявниці або за її клопотанням. Тридцять три судових засідання були відкладені у зв'язку з неявкою інших учасників процесу, а також у зв'язку з відсутністю судді або з технічних причин.

ПРАВО

I. СКАРГА ЩОДО ТРИВАЛОСТІ ПРОВАДЖЕННЯ

14. Заявниця скаржилася, що тривалість провадження у її справі була несумісною з вимогою «розумного строку», передбаченою пунктом 1 статті 6 Конвенції, який передбачає таке:

«Кожен має право на ... розгляд його справи упродовж розумного строку ... судом, ..., який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру ...»

A. Прийнятність

15. Суд зазначає, що ця скарга не є явно необґрунтованою у розумінні пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що вона не є непринятною з будь-яких інших підстав. Отже, вона має бути визнана прийнятною.

B. Суть

16. Заявниця скаржилася, що тривалість провадження була надмірною.

17. Уряд стверджував, що предмет спору в національному провадженні був сам по собі складний, вимагав проведення експертиз і був ускладнений зміною заявницею своїх позовних вимог. Також Уряд стверджував, що заявниця сприяла збільшенню тривалості провадження неявкою у судові засідання, поданням клопотань щодо їх відкладення та поданням скарг до судів вищих інстанцій. Уряд зауважив, що не було значних затримок, відповідальність за які неслаб держава.

18. Суд зазначає, що період, який має бути взято до уваги, почався 14 січня 2002 року та досі триває. Таким чином, на цей час провадження у справі триває вже вісім років та дев'ять місяців.

19. Суд повторює, що розумність тривалості провадження має визначатися з огляду на обставини справи та з урахуванням таких критеріїв: складність справи, поведінка заявника та відповідних органів влади, а також ступінь важливості предмета спору для заявника (див., серед багатьох інших джерел, рішення у справі «Фрідлендер проти Франції» (*Frydlender v. France*), [ВП], заява № 30979/96, п. 43, *ECHR* 2000-VII).

20. Повертаючись до обставин справи, Суд зазначає, що національне провадження стосувалося питання дійсності заповіту. Незважаючи на те, що заявниця двічі доповнювала свій позов, а суди чекали на висновок експертизи для постановлення рішення у справі, вона не може вважатися особливо складною.

21. Суд також зазначає, що суду першої інстанції знадобилось шість років та десять місяців для того, щоб ухвалити рішення у справі заявниці (див. пп. 7 та 8 вище). Пізніше рішення було скасовано апеляційним судом у зв'язку з ненаведенням судом першої інстанції мотивування, і суд досі не закінчив розгляд справи (див. пп. 11 та 12 вище). Хоча заявниця дещо сприяла збільшенню тривалості провадження (див. п. 13), лише її поведінка не може бути виправданням загальної тривалості у вісім років та дев'ять місяців. Таким чином, Суд доходить висновку, що основну відповідальність за надмірну тривалість провадження у цій справі несуть державні органи.

22. Суд неодноразово встановлював порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у справах, які підіймають питання, подібні до тих, що розглядаються у цій справі (див. рішення від вересня 2005 року у справі «Павлюлинець проти України» (*Pavlyulynets v. Ukraine*), заява № 70767/01, п. 53; рішення від 26 червня 2008 року у справі «Вашченко проти України» (*Vashchenko v. Ukraine*), заява № 26864/03, п. 50; рішення від 16 квітня 2009 року у справі «Писатюк проти України» (*Pysatyuk v. Ukraine*), заява № 21979/04, пп. 24, 30–34; та рішення від 16 квітня

2009 року я у справі «Попілін проти України» (Popilin v. Ukraine), заява № 12470/04, пп. 24–31).

23. Розглянувши усі надані йому матеріали, Суд вважає, що Уряд не навів жодного факту чи аргументу, здатних переконати його дійти іншого висновку в цій справі. З огляду на свою практику з цього питання, Суд вважає, що у цій справі тривалість провадження була надмірною та не відповідала вимозі «розумного строку».

Таким чином, у цій справі мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

II. ІНШІ СКАРГИ

24. Заявниця скаржилась за пунктом 1 статті 6 Конвенції та статтею 1 Першого протоколу на несправедливість та результат провадження у справі.

25. Суд зазначає, що провадження у справі досі триває у національних судах. Отже, ці скарги є передчасними та мають бути відхилені відповідно до пунктів 1 та 4 статті 35 Конвенції.

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

26. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливу сатисфакцію».

A. Шкода

27. Заявниця вимагала 2000 євро відшкодування моральної шкоди.

28. Уряд заперечив проти цієї вимоги.

29. Суд вважає, що заявниця зазнала моральної шкоди внаслідок надмірної тривалості цивільного провадження у її справі. Здійснюючи оцінку на засадах справедливості, Суд присуджує заявниці 1600 євро відшкодування моральної шкоди.

B. Судові та інші витрати

30. Заявниця також вимагала 372 євро компенсації судових витрат та витрат, понесених під час розгляду її справи у національному суді та під час провадження в Суді.

31. Уряд стверджував, що тільки частина вимог заявниці була підтверджена копіями відповідних документів. Він також стверджував, що інша частина вимог не була пов'язана з розглядом справи Судом.

32. Суд зазначає, що заявниця надала відповідні підтверджуючі документи на суму 20 євро, які вона сплатила на листування під час провадження в Суді. Відповідно Суд присуджує заявниці цю суму як компенсацію судових та інших витрат.

С. Пеня

33. Суд вважає за належне призначити пеню виходячи з граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої має бути додано три відсоткових пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скаргу за пунктом 1 статті 6 Конвенції щодо тривалості провадження прийнятною, а решту скарг у заяві — неприйнятними.

2. *Постановляє*, що мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

3. *Постановляє*, що:

(а) упродовж трьох місяців держава-відповідач має сплатити заявниці 1600 (одну тисячу шістсот) євро відшкодування моральної шкоди та 20 (двадцять) євро компенсації судових та інших витрат, разом з будь-якими податками, що можуть нараховуватись; ці суми мають бути конвертовані у національну валюту держави-відповідача за курсом станом на день здійснення платежу;

(б) зі спливом зазначеного тримісячного строку і до остаточного розрахунку на вищезазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, до якої має бути додано три відсоткові пункти.

4. *Відхиляє* решту вимог заявниці щодо справедливої сатисфакції.

Учинено англійською мовою та повідомлено письмово 20 січня 2011 року відповідно до пунктів 2 та 3 правила 77 Регламенту Суду.

Стівен ФІЛЛІПС

Райт МАРУСТ

(Stephen Phillips)
Заступник Секретаря

(Rait Maruste)
Голова